

Nr 296.

Av herr **Johansson** i Bro **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 284, med förslag till dels lag om ändrad lydelse av 4, 6, 7, 13, 30 och 33 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, dels ock lag om ändrad lydelse av 1, 3 och 4 §§ i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av berörda lag den 30 juni 1913.

I sin skrivelse till Kungl. Maj:t av den 23 februari 1921, med förslag till vissa ändringar i fråga om den allmänna folkpensioneringen, har pensionsstyrelsen visserligen framhållit såsom tvivelaktigt, om den närvarande tidpunkten är lämpad för några sådana ändringars genomförande, men grunden för dessa tvivel har egentligen icke varit det nuvarande tryckta ekonomiska läget eller hänsynen till de försäkrades betalningsförmåga i fråga om avgifter och skatter, utan långt mera hänsynen till pågående förarbeten för en ytterligare utbyggnad av socialförsäkringen. Föredragande departementschefen har dock så till vida i någon mån beaktat även de ekonomiska förhållandena, att han i anslutning delvis till herr Brantings vid pensionsstyrelsens förslag fogade särskilda mening — dock med bortseende från den progressivitet i avgifter, som herr Branting önskat — modifierat den föreslagna avgiftshöjningen av 1 % vid inkomst över 1,500 kronor till $\frac{1}{2}$ % vid inkomst över 2,000 kronor. Men även med denna lindring synes det, som skulle avgiften för inkomster mellan 2,000 och 10,000 kronor vara under nuvarande förhållanden för hög, då densamma, som skall på en gång och samtidigt med kronouppbördens betalas, kommer att för många avsevärt försvåra betalningen.

Då härtill kommer, att för äkta makar denna ökade börda i regel skulle utmynna i en väsentligt högre pension blott för mannen, men ej för hustrun, som oftast endast har att erlægga grundavgiften av 3 kronor, i det att pensionsstyrelsen och Kungl. Maj:t varken föreslagit eller,

då ingen rubbning av gällande lagstiftnings grunder nu ansetts möjlig, torde vara benägna att godtaga en sådan ändring av avgiftsberäkningen, att den till grund liggande samlade inkomsten betraktas såsom till hälften mannens och till hälften hustruns, och då det i flertalet fall torde vara av vida större intresse, att hustrun som änka erhåller vid uppnådd härför stadgad ålder den ökade pension, som förslaget avser att möjliggöra — även om likhetsprincipen naturligen måste medföra, att såväl avgifter som pensioner vid de lägre inkomsterna i vissa fall sänkas, i andra höjas — så måste det bli va än mera tveksamt, huruvida lämpligen det framlagda förslaget till avgiftsändringar bör nu godkännas, huru väl grundat och befogat det än i och för sig må anses. Under sådana förhållanden och då en omarbetning av förslaget i nu angivna riktning möjligen kan, därest riksdagen med avslag i år ville uttala sig för densamma, förväntas till en följande riksdag, nödgas vi f. n. yrka avslag å förslaget om avgiftsökning och vad därmed sammanhänger.

Beträffande härefter förslagets andra huvuddel, som avser fördubbling och delvis ändrade regler för pensionstilläggets utgående, bör först anmärkas, att, om avgiftspensionen inom kort, om ock ej i år, höjes till belopp, som i förslaget åsyftas, pensionstilläggets höjning blir mindre nödvändig, även om den alltid kan anses önskelig.

Men en dylik höjning av pensionstilläggen blir vid närmare betraktande alldeles omöjlig, om man beaktar de kostnader för det allmänna, som därmed måste förknippas. Pensionsstyrelsen, som, i den mån det ännu varit görligt, vid sina beräkningar även tagit hänsyn till den s. k. besparing i fråga om pensionstilläggen, som uppstår genom förslaget att vid den för dessa grundläggande inkomstberäkningen medtagna avgiftspensionen, har ändock kommit till en *ökning* för år 1922 av nära 2 miljoner kronor och för år 1923 av över 4 miljoner kronor, och för år 1851 blir, enligt propositionen, *ökningen* nära 36 miljoner kronor, vilken, tillsammans med det efter nu gällande regler för samma år beräknade beloppet av mer än 43 miljoner kronor, gör en utgift sagda år på i runt tal 79 miljoner kronor. Emellertid torde det ej räcka härmed, utan man måste till dessa summor lägga *ytterligare en fjärdedel* av totalkostnaden, enär statens egna kostnader endast omfatta, vad i den kungl. propositionen icke betonats, tre fjärdedelar av totalkostnaden, men en fjärdedel direkt drabbar kommuner och landsting. Om alltså »statens» egen ökning för år 1922 skulle bli omkring 2 miljoner kronor och för år 1923 omkring 4 miljoner kronor, måste härtill läggas resp. $\frac{2}{3}$ och $1\frac{1}{3}$ miljoner kronor, som skola uttaxeras såsom kommunalutskylder och landstingsskatt *utöver* vad redan nu skall utgå, vilket efter

siffrorna i den kungliga propositionen lärer utgöra för år 1922 något mer än 7¹/₂ miljoner kronor och för år 1923 något mera än 8 miljoner kronor, men för år 1951 nära 14¹/₂ miljoner kronor.

Att på skattevägen uttaga dylika belopp till dels staten, dels landstinget, dels kommunen, under samtidig vetskap, att uttaxeringen icke kommer att stanna ens vid dem, då den tilltänkta sjukförsäkringen och omläggningen av socialförsäkringen säkerligen komma att kräva, om de genomföras, såväl ökad personalkostnad som ökad uttaxering för själva ändamålet, det vore icke under nuvarande förhållanden på något sätt försvarligt.

Med stöd av vad sålunda anförts måste ännu mer denna andra huvuddel av propositionen förkastas, och vi hemställa alltså,

att riksdagen måtte, med uttalande *dels* att förhöjning av folkpensioneringsavgifterna icke bör ägarum utan samtidig ändring i grunderna för deras beräkning därhän, att äkta makar erlægga lika avgift, *dels* att ingen förändring bör tills vidare vidtagas i fråga om pensionstilläggen, avslå den kungl. propositionen nr 284.

Stockholm den 6 april 1921.

A. J. Johansson

i Bro.

Th. Gardell.

Hjalmar Svensson

i Grönvik.